

Forberedelsesmateriale til Ung-til-ung undervisning i køn og seksualitet

Instruktion til læreren

Formål: Elever skal kende til begrebet normer, forstå hvordan normer påvirker dem, og hvor normer kommer fra.

Øvelse: Brainstorm om normer

Varighed: 30 minutter

Denne øvelse handler om, at eleverne skal lære at identificere normer, der påvirker deres liv. Du kan med fordel oversætte normer til 'forventninger'.

Når LGBT+ Danmarks undervisere kommer ud, vil eleverne arbejde mere indgående med nogle bestemte normer, navnlig køn- og seksualitetsnormer. Derfor er det en fordel, hvis dine elever på forhånd stifter bekendtskab med normer i almindelighed. Det vil både gøre undervisningen mere relevant for eleverne, men vil også hjælpe til at forankre læringen.

Hvis dine elever allerede har arbejdet med normer før vores eksterne undervisere møder klassen, vil de have et bedre udgangspunkt for at kunne følge med i forløbet. De eksterne undervisere oplever ofte meget modstand fra klasser, hvis klassen tror, at normer kun findes i forhold til køn og seksualitet. Med denne øvelse kan du hjælpe til at udvide normbegrebet til alle steder i samfundet. Det kan hjælpe til at afbøde noget af den modstand, som eleverne måske vil møde de eksterne undervisere med.

Sådan laver du øvelsen

Giv en kort introduktion til normer. Du kan lade dig inspirere af det her korte oplæg:

Normer er samfundets forventninger til den enkelte. Nogle normer er regler, men mange normer er usagte. Der findes normer om næsten alt, lige fra hvordan vi taler, hilser på hinanden, går klædt, går i skole og spiller fodbold. Det er forbundet med konsekvenser at bryde normer, nogle gange er det meget tydeligt, for eksempel fængselsstraf, andre gange er det meget stille konsekvenser, for eksempel at blive kigget mærkeligt på eller bagtalt.

Normer er ikke i sig selv dårlige, de giver retning til vores samfund. Det ville være svært at spille basketball uden normer. Men alle normer har konsekvenser, for dem som falder uden for normen. Normerne for basketball er det måske ikke så slemt, men i forhold til ting, der har at gøre med vores identitet, kan normer være problematiske. For eksempel bliver man nemt holdt udenfor mange fællesskaber Danmark hvis man ikke drikker alkohol eller taler dansk, eller det kan være svært at leve åbent med sin kæreste, hvis man er homoseksuel.

Nu skal I tale om nogen af de normer, som påvirker jer, i jeres liv. Det kan være alt fra samfundets forventninger til hvordan I ser ud, hvordan I klarer det i skolen, eller vennegruppens forventninger til at man er hurtig til at svare på beskeder, eller at man altid har sin telefon i hånden.

Inddel klassen i grupper á 3x3 eller 4x4 afhængigt af, hvordan det går op.

Først lader du klassen arbejde i grupperne i 15 minutter og derefter samler I op i plenum, hvor grupperne præsenterer deres eksempler. Det bruger I også 15 minutter på, så I sammenlagt arbejder i 30 minutter.

Til klasser i grundskolen

Eleverne skal arbejde med følgende spørgsmål:

- 1) Hvilke normer (forventninger) oplever I, der er til jer?
- 2) Hvor oplever I de normer (forventninger)?
- 3) Hvordan bliver I påvirket af de normer (forventninger)?

Hvis du arbejder med en klasse i grundskolen, er det fint, at eleverne finder på meget specifikke normer til spørgsmål 1. Det kan for eksempel være:

- At man får gode karakterer
- At man er populær
- At man er dygtig til et eller andet
- At man er lækker
- At man har store bryster

Det er dog vigtigt, at eleverne også arbejder med spørgsmål 2 og 3.

Når du laver opsamlingen, så vær opmærksom på at spørge ind til om normerne er problematiske eller ej, og i så fald, hvem de er problematiske for? Det er en fordel at knytte normerne til elevernes egen livssituationer.

Til ungdomsuddannelser eller klasser med højt abstraktionsniveau

Til disse klasser skal eleverne finde på eksempler af **typer** af normer i mere bred forstand, eller i en specifik kontekst. Du kan også få bestemte grupper til at arbejde med bestemte normer. Det kan for eksempel være:

- **Hvidhedsnorm.** Hvordan kommer hvidhedsnormer til udtryk i Danmark?
- **Norm om kroppe er funktionelle** og uden fysiske eller mentale funktionsnedsættelser. Hvordan kommer normer om funktionsdygtighed til udtryk i det offentlige rum?
- **Alkoholnormer.** Hvordan kommer alkoholnormer til udtryk på gymnasiet?
- **Cis-hetero-norm.** Hvordan kommer cis-hetero-normer til udtryk i lovgivningen?
- **Aldersnormer.** Hvordan kommer aldersnormer til udtryk på arbejdspladser?
- **Norm om kristendom/kulturkristendom.** Hvordan kommer normer om kristendom til udtryk i dating og bryllupper?
- **Kernefamilienorm.** Hvordan kommer kernefamilienormer til udtryk i folkeskolen?
- **Krops- og skønhedsnormer.** Hvordan kommer krops- og skønhedsnormer til udtryk i modeindustrien?
- **Danskhedsnorm.** Hvordan kommer danskhedsnormer til udtryk i sportsbegivenheder?

Når du laver opsamlingen, så vær opmærksom på at spørge ind til om normerne er problematiske eller ej, og i så fald, hvem de er problematiske for? Det er en fordel at knytte normerne til elevernes egen livssituationer. I nogle klasser vil alkoholnormer forekomme mere problematiske, mens hvidhedsnormer vil forekomme mere problematiske for andre klasser. Som lærer kan du med fordel pege klassens normer ud, for at understrege pointen.